

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU CURRICULUM

PROGRAME ȘCOLARE PENTRU CLASA A IX-A

STUDIUL FORMELOR ȘI AL CULORII

[CURRICULUM DIFERENȚIAT]

Filiera vocațională, profil artistic

Specializările: Arte plastice și decorative, Arhitectură, Arte ambientale, Design

Aprobat prin ordin al ministrului

nr. 5006 / 14.10.2004

NOTĂ DE FUNDAMENTARE

privind elaborarea programelor școlare pentru clasele a IX-a și a X-a

Programele școlare pentru clasele a IX-a și a X-a, documente reglatoare componente ale curriculumului național au fost elaborate în conformitate cu:

- asumarea de către România a *Planului detaliat de lucru asupra obiectivelor sistemelor educaționale și de formare profesională din Europa*, ratificat de Consiliul European de la Barcelona, în 2002, și a *Declarației miniștrilor europeni ai educației și formării profesionale și a Comisiei Europene cu privire la consolidarea cooperării europene în formarea profesională – „Declarația de la Copenhaga”*, convenită la Copenhaga în 2002;
- obiectivele actuale ale reformei învățământului din România vizând finalitățile, curriculumul și structura învățământului obligatoriu stabilite în conformitate cu prevederile Legii învățământului nr. 84/1995, republicată, cu modificările și completările ulterioare și ale Legii nr. 268/2003 pentru modificarea Legii învățământului nr. 84/1995;
- nevoia de adaptare a curriculumului național la schimbările din structura învățământului preuniversitar: apartenența claselor a IX-a și a X-a deopotrivă la învățământul obligatoriu și la cel liceal;
- valorificarea experienței pozitive privind proiectarea curriculumului pentru învățământul liceal pornind de la competențe ca achiziții finale al învățării, prin care se asigură accentuarea dimensiunii acționale în formarea elevilor.
- rolul și statutul disciplinelor școlare, stabilite în planurile cadru de învățământ aprobate prin ordinul ministrului educației, cercetării și tineretului nr. 5723/ 23.12.2003.

Structurarea noilor planuri cadru de învățământ pentru clasele a IX-a și a X-a pe componentele **trunchi comun** și **curriculum diferențiat** determină organizarea, la nivelul programei școlare, a ofertei educaționale centrale în competențe și conținuturi ale învățării prezentate distinct, pentru fiecare dintre aceste componente.

În aceste condiții, noile programe școlare pentru clasele a IX-a – a X-a au următoarea structură:

- **Notă de fundamentare**, elaborată în scopul prezentării relației dintre programele școlare pentru clasele a IX-a și a X-a și documentele de politică educațională și curriculară pe care acestea se fundamentează;
- **Notă de prezentare**, în care se detaliază rolul disciplinei de învățământ și statutul specific al acesteia în cadrul curriculumului național, precum și contribuția disciplinei de învățământ la cele opt domenii de competențe cheie stabilite la nivel european;
- **Competențe generale**, cu un nivel accentuat de complexitate, definite pe o disciplină de învățământ sau, după caz, pe o categorie de discipline de învățământ, pentru a evidenția achizițiile finale de învățare ale elevilor la sfârșitul învățământului obligatoriu și/ sau pentru a orienta pregătirea de specialitate a acestora;
- **Valori și atitudini**, finalități de natură axiologică, urmărite prin studiul disciplinei, definite pentru învățământul liceal;
- **Competențe specifice – conținuturi**, nucleul funcțional al programei școlare, definit pentru fiecare an de studiu;
- **Sugestii metodologice**, elaborate pentru a orienta proiectarea demersului didactic adecvat competențelor, valorilor și atitudinilor prevăzute în programele școlare.

NOTĂ DE PREZENTARE

Disciplina *Studiul formelor și al culorii* se studiază pe parcursul a 2 ore pe săptămână, la specializările arte plastice și arte decorative și pe parcursul unei ore pe săptămână, la specializările arhitectură, arte ambientale, design.

Prezentă programă se adresează în egală măsură elevilor care studiază disciplina *Studiul formelor și al culorii* în 2 ore pe săptămână și celor care o studiază într-o oră pe săptămână. Diferențele constă în modul de urmărire a dobândirii competențelor prevăzute de programă, în demersul didactic propriu-zis. Astfel, elevilor care parcurg disciplina *Studiul formelor și al culorii* într-o oră pe săptămână li se va solicita atingerea acestor competențe la nivel minimal de performanță.

Acest curriculum își propune cunoașterea și aplicarea practică a relațiilor dintre culori, respectiv dintre culori și celelalte elemente de limbaj plastic, în scopul edificării unei viziuni constructive asupra spațiului plastic.

Modelul dinamic impus de diversitatea exercițiilor, cât și abordarea diferențiată a elevilor, în parcurgerea conținuturilor, trebuie să conducă, de asemenea, la formarea unui mod exprimare plastică original.

Studiul culorilor este o componentă fundamentală a educației plastice, dezvoltând la elevi capacități intelectuale și emoționale, având drept țintă atingerea unuia dintre principale obiective ale educației contemporane, și anume – stimularea și dezvoltarea creativității.

COMPETENȚE GENERALE

1. Utilizarea elementelor de limbaj plastic
2. Transpunerea elementelor din spațiul real, obiectiv, în spațiul plastic
3. Exprimarea plastică, utilizând materiale, instrumente și tehnici specifice artelor plastice

VALORI ȘI ATITUDINI

- Motivația pentru însușirea limbajului plastic și pentru inițierea în utilizarea tehnicilor artistice
- Manifestarea interesului pentru realizarea operelor de artă plastică, decorativă și ambientală
- Manifestarea inițiativei în aprecierea critică a operei de artă (compararea propriului punct de vedere cu părerile celorlalți)
- Disponibilitatea pentru perceperea universului real, obiectiv, și pentru transpunerea acestuia în limbaj plastic
- Motivația pentru ocrotirea și punerea în valoare a patrimoniului artistic național și universal
- Disponibilitatea pentru cultivarea capacităților estetice ca fundament pentru participarea la viața culturală
- Manifestarea interesului pentru aprofundarea sistematică a diverselor forme de expresie ale artelor plastice

COMPETENȚE SPECIFICE ȘI CONȚINUTURI

1. Utilizarea elementelor de limbaj plastic

Competențe specifice	Conținuturi
1.1. Utilizarea culorii ca element de limbaj, în elaborarea spațiului plastic	- Culoarea ca element de limbaj plastic – caracterul impresiv și expresiv al culorii
1.2. Obținerea tonurilor și a nuanțelor, prin diversificarea amestecurilor	- Amestecuri fizice, amestecuri optice, game cromatice
1.3. Aplicarea transformărilor cromatice, prin juxtapunere	- Contraste cromatice (teoria constructivă a culorii)

2. Transpunerea elementelor din spațiul real obiectiv în spațiul plastic

Competențe specifice	Conținuturi
2.1. Realizarea spațiului plastic, pornind de la realitatea obiectivă	- Amestecuri fizice
2.2. Obținerea tonurilor și a nuanțelor, prin diversificarea amestecurilor	- Amestecuri optice
2.3. Utilizarea treptelor valorice și a celor cromatice, în redarea formelor	- Game cromatice simple
	- Game cromatice complexe
	- Efectul spațial al culorilor
	- Modulația culorilor – tipuri de modulație

3. Exprimarea plastică, utilizând materiale, instrumente și tehnici specifice

Competențe specifice	Conținuturi
3.1. Utilizarea relațiilor culorilor din cercul cromatic, pentru realizarea de contraste	- Contrastul închis-deschis (clarobscur)
	- Contrastul culorilor în sine
	- Contrastul cald-rece (relația valoare-culoare)
	- Contrastul de simultaneitate
3.2. Realizarea unui studiu, valorificând contrastele cromatice	- Amestecuri fizice
3.3. Utilizarea dominantelor cromatice, în organizarea unor suprafețe	- Amestecuri optice
	- Game cromatice simple
	- Game cromatice complexe
3.4. Realizarea expresivității plastice, prin vibrație cromatică	- Modulația culorilor – tipuri de modulație
3.5. Diversificarea semnificațiilor expresivităților – statice și dinamice	- Teoria constructivă a culorii (J. Itten)

CONȚINUTURI

- Culoarea ca element de limbaj plastic – caracterul impresiv și expresiv al culorii
- Amestecuri fizice, amestecuri optice, game cromatice (simple și complexe)
- Contraste cromatice (teoria constructivă a culorii – J. Itten)
 - Contrastul închis-deschis (clarobscur)
 - Contrastul culorilor în sine
 - Contrastul cald-rece (relația valoare-culoare)
 - Contrastul de simultaneitate
- Efectul spațial al culorilor
- Modulația culorilor – tipuri de modulație

SUGESTII METODOLOGICE

În parcurgerea temelor specifice disciplinei *Studiul formelor și al culorii*, se va urmări îmbinarea metodei exercițiului cu explicația teoretică, cu demonstrația practică și cu conversația euristică, în vederea atingerii competențelor prevăzute.

Tipuri de exerciții recomandate:

- exerciții de obținere a culorilor, precum și a altor elemente de limbaj, prin culoare;
- exerciții de compunere a suprafețelor, cu ajutorul elementelor de limbaj cromatic;
- exerciții de relaționare a culorii cu celelalte elemente de limbaj plastic;
- exerciții de compunere, utilizând nuanțe și tonuri ale culorilor;
- exerciții de aplicare a teoriei culorilor, pe studii de forme naturale, geometrice și ale corpului uman;
- exerciții de studiere și de aplicare a scării tonale a culorilor, trecute prin cele două valori de bază: albul și negrul.